

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра міжнародної економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Роман ГРЕШКО
«28» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Обов'язкова

Освітньо-професійна програма	Менеджмент організацій і адміністрування
Спеціальність	D3 Менеджмент
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
	Економічний факультет
Мова навчання	українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування» галузь знань D «Управління, адміністрування та право» спеціальність D3 «Менеджмент», 2025 рік.

Розробник:

Марченко Т.В., асистент кафедри міжнародної економіки, к.е.н.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Марченко Т.В., асистент кафедри міжнародної економіки, к.е.н.

Погоджено з гарантом ОП **Богдан СТОРОЩУК**

(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
Протокол № 1 від «__» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Олександр САЄНКО**

(підпис)

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань про загальні світогосподарські процеси, опанування теоретичних основ та набуття навичок аналізу процесів і тенденцій у галузі міжнародного економічного спілкування.

Пререквізити: навчальна дисципліна «Міжнародна економіка» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухачами освіти в другому семестрі першого року навчання на підставі вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія», разом з дисципліною «Мікроекономіка».

Програма розроблена на основі галузевого стандарту вищої школи. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити), форма контролю – екзамен.

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань D – Бізнес, адміністрування та право за спеціальністю D3 Менеджмент вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні та спеціальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК* 16. Здатність до інноваційної діяльності в умовах невизначеності та ризиковості зовнішнього середовища.

СК* 19. Здатність виявляти наявність та силу об'єктивних причинно-наслідкових взаємозв'язків між різними економічними явищами та процесами формування трендів, тенденцій і закономірностей трансформації зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

Програмні результати навчання:

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН* 19. Обирати в суспільстві локальні, перспективні, інноваційні ніші для розвитку нових комерційних та некомерційних організацій.

ПРН* 21. Володіти розвинутим економічним мисленням як основою врахування діалектики сукупності об'єктивно-діючих факторів при прийнятті ефективних економічних рішень.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	2	4	4	120	30	30			60		екзамен
Заочна	2	4	4	120	6	6			108		екзамен

**Структура змісту навчальної дисципліни
Денна форма**

1	2	3	4	5	6
Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	Лекції	Практичні	Індивід.	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ					
Тема 1. Предмет і структура курсу “Міжнародна економіка”	10	2	3		5
Тема 2. Базові поняття міжнародної економіки	10	2	3		5
Тема 3. Відкрита економіка: значення та показники	10	2	3		5
Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі	10	3	2		5
Тема 5. Міжнародна торгівля: суть, структура, показники	10	3	2		5
Тема 6. Міжнародна торговельна політика	10	3	2		5
Модульний контроль I					
Всього за ЗМ 1	60	15	15		30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНИЙ РУХ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА І ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА					
Тема 7. Міжнародний рух капіталу	10	2	3		5
Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили	10	2	3		5
Тема 9. Міжнародна передача технологій	10	2	3		5
Тема 10. Міжнародна валютно-фінансова система	10	3	2		5
Тема 11. Інтеграційні процеси у світовому господарстві	10	3	2		5
Тема 12. Моніторинг та регулювання міжнародної економіки	10	3	2		5
Модульний контроль II					
Всього за ЗМ 2	60	15	15		30
РАЗОМ	120	30	30		60

Заочна форма

1	2	3	4	5	6
Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	Лекції	Практичні	Індивід.	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ					
Тема 1. Предмет і структура курсу “Міжнародна економіка”	10	1			9
Тема 2. Базові поняття міжнародної економіки	10	1			9
Тема 3. Відкрита економіка: значення та показники	10	1			9
Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі	10		1		9
Тема 5. Міжнародна торгівля: суть, структура, показники	10		1		9
Тема 6. Міжнародна торговельна політика	10		1		9
Модульний контроль I					
Всього за ЗМ 1	60	3	3		54
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНИЙ РУХ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА І ФУНКЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА					
Тема 7. Міжнародний рух капіталу	10	1			9
Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили	10	1			9
Тема 9. Міжнародна передача технологій	10		1		9
Тема 10. Міжнародна валютно-фінансова система	10	1			9
Тема 11. Інтеграційні процеси у світовому господарстві	10		1		9
Тема 12. Моніторинг та регулювання міжнародної економіки	10		1		9
Модульний контроль II					
Всього за ЗМ 2	60	3	3		54
РАЗОМ	120	6	6		108

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми (перелік питань)
1	Тема 1. Предмет і структура курсу «Міжнародна економіка» 1. Міжнародна економіка в системі економічних наук 2. Предмет теорії міжнародної економіки 3. Основні методи та принципи досліджень в міжнародній економіці 4. Структура теорії міжнародної економіки.
2	Тема 2. Базові поняття міжнародної економіки 1. Міжнародний поділ праці та напрями його розвитку 2. Міжнародний поділ факторів виробництва 3. Світовий ринок 4. Світове господарство
3	Тема 3. Відкрита економіка: значення та показники 1. Суть та основні умови відкритої економіки 2. Система національних рахунків 3. Взаємозв'язки між основними макроекономічними показниками 4. Платіжний баланс: зміст і структура

4	<p>Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Меркантилізм як предтеча теорій міжнародної торгівлі 2. Класичні теорії міжнародної торгівлі 3. Неокласичні теорії міжнародної торгівлі 4. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі
5	<p>Тема 5. Міжнародна торгівля: суть, структура, показники</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть міжнародної торгівлі та основні підходи до неї 2. Основні показники міжнародної торгівлі 3. Структура міжнародної торгівлі 4. Міжнародна торгівля послугами
6	<p>Тема 6. Міжнародна торговельна політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та основні види міжнародної торговельної політики 2. Рівні регулювання міжнародної торгівлі 3. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі 4. Нетарифні інструменти регулювання міжнародної торгівлі
7	<p>Тема 7. Міжнародний рух капіталу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення та основні види міжнародного руху капіталу 2. Міжнародна інвестиційна діяльність 3. Суть і види міжнародного кредиту 4. Нові форми міжнародного кредиту
8	<p>Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та основні поняття міжнародної трудової міграції 2. Етапи розвитку міжнародної трудової міграції 3. Основні форми, причини та наслідки міжнародної трудової міграції 4. Сучасні світові центри прийняття робочої сили
9	<p>Тема 9. Міжнародна передача технологій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення, способи і форми міжнародної передачі технологій 2. Інтелектуальна власність і світовий ринок технологій 3. Міжнародне ліцензування 4. Міжнародні інжинірингові послуги
10	<p>Тема 10. Міжнародна валютно-фінансова система</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Валюта і валютний курс 2. Значення та еволюція світової валютної системи 3. Міжнародні валютні ринки 4. Види та інструменти світової валютної політики
11	<p>Тема 11. Інтеграційні процеси у світовому господарстві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та характерні риси міжнародної економічної інтеграції 2. Основні форми міжнародної економічної інтеграції 3. Головні напрямки міжнародної економічної інтеграції: глобалізація та регіоналізація 4. Основні регіональні інтеграційні угруповання світу
12	<p>Тема 12. Моніторинг та регулювання міжнародної економіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система міжнародного регулювання 2. Регулювання міжнародної торгівлі 3. Регулювання міжнародного руху чинників виробництва 4. Регулювання міжнародної макроекономіки

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми (перелік питань)
1	<p>Тема 1. Предмет і структура курсу «Міжнародна економіка»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та умови виникнення міжнародної економіки. 2. Значення, рівні і показники відкритості національної економіки. 3. Критерії та складові предмету міжнародної економіки. 4. Визначення товару в міжнародній економіці. Поняття торгового і неторгового товарів.

	<p>5. Особливості застосування методів та принципів наукових досліджень у міжнародній економіці.</p> <p>6. Основні складові теорії міжнародної економіки.</p>
2	<p>Тема 2. Базові поняття міжнародної економіки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і фактори розвитку міжнародного поділу праці. 2. Міжнародна спеціалізація виробництва: суть, види і показники. 3. Значення і форми міжнародної виробничої кооперації. 4. Міжнародний поділ факторів виробництва: значення і види. 5. Етапи розвитку світового ринку та його характерні риси. 6. Зміст моделі часткової рівноваги. 7. Поняття та характерні риси світового господарства.
3	<p>Тема 3. Відкрита економіка: значення та показники</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття відкритої економіки, її умови, кількісні та якісні показники. 2. Значення та основні поняття системи національних рахунків. 3. Основні сектори СНР та взаємозв'язки між ними. 4. Функціональні взаємозв'язки між основними макроекономічними показниками відкритої економіки. 5. Значення платіжного балансу та його загальна структура. 6. Рахунок поточних операцій: зміст і складові. 7. Рахунок руху капіталів: структура і значення.
4	<p>Тема 4. Теорії міжнародної торгівлі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Меркантилізм. Основні ідеї раннього та пізнього меркантилізму. 2. Спростування поглядів меркантилістів фізіократами та Девідом Г'юмом. 3. Зміст теорії абсолютних переваг Адама Сміта. 4. Теорія порівняльних переваг Давіда Рікардо. 5. Теорема Гекшера-Оліна та Парадокс Леонтьєва. 6. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі: передумови виникнення та основний зміст.
5	<p>Тема 5. Міжнародна торгівля: суть, структура, показники</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення міжнародної та зовнішньої торгівлі. Основні підходи до визначення міжнародної торгівлі. 2. Основні показники міжнародної торгівлі. 3. Географічна і товарна структура міжнародної торгівлі. 4. Основні форми міжнародної торгівлі. 5. Суть і форми міжнародної торгівлі послугами.
6	<p>Тема 6. Міжнародна торговельна політика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть та значення міжнародної торговельної політики. 2. Основні типи зовнішньоторговельних політик держав. 3. Регулювання міжнародної торгівлі на підприємницькому / корпоративному рівні. 4. Особливості регулювання міжнародної торгівлі на міждержавному, наднаціональному та глобальному рівні. 5. Основні інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі. 6. Значення та види мит. 7. Основні групи нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі.
7	<p>Тема 7. Міжнародний рух капіталу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення та основні види міжнародного руху капіталу. 2. Головні причини та наслідки міжнародного руху капіталу. 3. Суть та характерні риси прямих іноземних інвестицій. 4. Портфельні іноземні інвестиції: значення та відмінні риси. 5. Суть, принципи та функції міжнародного кредиту. 6. Основні форми міжнародного кредиту. 7. Міжнародні факторинг та форфейтинг: суть та відмінні риси. 8. Значення та види міжнародного лізингу.
8	<p>Тема 8. Міжнародна міграція робочої сили</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Світовий ринок трудових ресурсів: значення та основні поняття. 2. Історичні етапи розвитку міжнародної трудової міграції. 3. Основні форми міжнародної трудової міграції.

	<ul style="list-style-type: none"> 4. Причини та наслідки міжнародної міграції робочої сили. 5. Головні напрямки міжнародної трудової міграції.
9	<p>Тема 9. Міжнародна передача технологій</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття технології та світового ринку технологій. 2. Основні способи і форми міжнародної передачі технологій. 3. Значення та правові форми захисту інтелектуальної власності. 4. Суть та основні види ліцензій. 5. Значення ліцензійної угоди та основні види ліцензійних платежів. 6. Поняття та основні напрямки розвитку міжнародного інжинірингу.
10	<p>Тема 10. Міжнародна валютно-фінансова система</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні види валют. 2. Валютний курс: основні поняття та види. 3. Суть та основні складові світової валютної системи. 4. Загальний огляд етапів розвитку світової валютної системи. 5. Основні функції та види міжнародних валютних ринків. 6. Суть, види та інструменти світової валютної політики.
11	<p>Тема 11. Інтеграційні процеси у світовому господарстві</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основні чинники розвитку та значення міжнародної економічної інтеграції. 2. Форми та характерні риси міжнародної економічної інтеграції. 3. Фактори розвитку загальносвітової інтеграції. 4. Основні Європейські інтеграційні процеси. 5. Північноамериканська міжнародна економічна інтеграція. 6. Економічна інтеграція країн Латинської Америки. 7. Інтеграційні процеси в Азії й Африці.
12	<p>Тема 12. Моніторинг та регулювання міжнародної економіки</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Основні міжнародні економічні організації та їхні повноваження. 2. Групи організацій, що входять до системи ООН. 3. Основні функціональні групи міжнародних організацій. 4. Міжнародні організації, що регулюють міжнародну торгівлю. 5. Напрямки діяльності міжнародних організацій, що регулюють міжнародний рух капіталу (інвестицій). 6. Регулювання міжнародної передачі технологій міжнародними організаціями. 7. Регулювання міжнародної міграції робочої сили. 8. Міжнародні організації, що діють у сфері регулювання міжнародної макроекономіки.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів з дисципліни «Міжнародна економіка» спрямована на засвоєння та поглиблення знань з кожної теми. Вона включає такі види робіт: опрацювання рекомендованих літературних джерел, пошукову роботу, підготовку презентацій, виконання тестових, ситуаційних та творчих завдань, які знаходяться за наступним посиланням: <https://classroom.google.com/c/OTUwOTU5MzAxNDJa>. Результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

№ з/п	Назва теми (форма контролю)
1	Форми та особливості сучасних міжнародних економічних відносин (пошукова робота)
2	Поняття та етапи розвитку процесу інтернаціоналізації (усне опитування, тестування)
3	Методи врівноваження платіжного балансу (кейс-метод, тестування, практична робота)
4	Сучасні альтернативні теорії міжнародної торгівлі (пошукова робота, тестування)
5	Історичні етапи розвитку та нові форми міжнародної торгівлі (усне опитування)
6	Політика вільної торгівлі та протекціонізм: переваги і недоліки (круглий стіл, дискусія)
7	Міжнародне кредитування та поняття міжчасової торгівлі (дебати, тестування)
8	Особливості розвитку сучасної міжнародної трудової міграції (пошукова робота, дискусія)
9	Суть і значення міжнародного технічного сприяння (практична робота, кейс-метод)
10	Етапи розвитку та принципи функціонування Європейської валютної системи, роль євро у світовому господарстві (пошукова робота, круглий стіл, дискусія)

11	Історичні етапи створення ЄС (пошукова робота, усне опитування, тестування)
12	Головні етапи розвитку, принципи діяльності та умови вступу до СОТ (усне опитування)

Тематика ІНДЗ

1. Україна у міжнародних економічних зв'язках
2. Основні тенденції розвитку сучасного світового господарства.
3. Макроекономічні показники країн, що характеризують їхнє становище у міжнародній економіці.
4. Стан платіжного балансу України.
5. Показники та оцінка рівня відкритості економіки України.
6. Виграш від вільної торгівлі.
7. Сучасні інтерпретації теорії порівняльних переваг.
8. Сучасний стан і тенденції розвитку міжнародної торгівлі.
9. Характерні риси сучасної зовнішньої торгівлі України.
10. Зовнішньоторговельна політика України.
11. Аналіз позитивних і негативних сторін іноземного інвестування.
12. Стан іноземного інвестування в економіці України.
13. Характерні риси сучасних ТНК.
14. Тенденції розвитку сучасного світового ринку позичкових капіталів.
15. Роль міжнародного лізингу в розвитку світового господарства.
16. Україна у міжнародних міграційних процесах.
17. Регулювання міжнародної передачі технологій.
18. Характерні риси сучасного світового ринку технологій.
19. Сучасний стан науково-технічного співробітництва України з іншими країнами.
20. Вплив НТП на розвиток сучасної міжнародної торгівлі.
21. Роль міжнародного франчайзингу в розвитку світового господарства.
22. Сучасні тенденції та проблеми розвитку світової валютної системи.
23. Проблеми становлення валютної системи в Україні
24. Євроринок: суть, структура та особливості функціонування.
25. Провідні центри світового валютного ринку, обсяги і структура їх обороту.
26. Потенціал і напрямки розвитку інтеграційних процесів у Центральній та Східній Європі.
27. Пріоритети української зовнішньоекономічної інтеграційної політики.
28. Роль СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі.
29. Перспективи приєднання України до СОТ.
30. Роль Групи Світового Банку в розвитку світового господарства.

Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання:

- лекція (пояснення, бесіда, диспут, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- проведення консультацій (індивідуальних та групових);
- пояснювально-ілюстративні методи (візуалізація, демонстрація, презентація, відеоматеріали тощо);
- інтерактивні методи;
- діалог;
- дискусія;
- мозковий штурм (Brainstorming);
- дебати;
- круглий стіл;
- робота в малих групах;
- ситуаційні завдання, кейс-метод (Case study);
- фіксовані виступи та презентації (індивідуальні та групові);
- виконання есе, реферативних досліджень;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;

- робота з тестами;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та Інтернет-ресурсами;
- нові інформаційні технології, комп'ютерні засоби навчання (онлайн ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції, вебінари тощо);
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- підсумковий контроль – екзамен;
- модульні контрольні роботи;
- тематичні контрольні роботи;
- тестування;
- усне опитування (індивідуальне та групове);
- письмове опитування (індивідуальне та групове);
- експрес-опитування;
- індивідуальні рефлексії, фідбеки;
- самостійні роботи;
- практичні вправи;
- презентація результатів виконання індивідуальних завдань, досліджень, проєктів (творчих, розрахункових, аналітичних);
- розв'язування практичних ситуацій;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах, тези доповідей, статті;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Відвідування занять: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за який нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальна оцінка знань студента під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач), виконанні завдань для самостійної роботи, підготовці есе – 5 балів.

Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів поточного і модульного контролю та результатів екзамену (як можливість отримання додаткових балів, якщо набрані протягом семестру бали не влаштовують студентів). У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, студент обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання)

Засоби оцінювання

Облік успішності студентів за двома модулями в межах академічних груп проводиться за допомогою таких засобів оцінювання:

- виступи (доповіді) на семінарських заняттях;
- вирішення ситуаційних завдань;
- тестування;
- письмове визначення основних міжнародних економічних категорій (глосарій);
- експрес-опитування;
- виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи, самостійні роботи;
- наукова робота, підготовка презентацій виконаних завдань та досліджень.

До основних засобів оцінювання рівня опрацювання теоретичного та практичного матеріалу на практичному занятті є:

- **тестове опитування** (у розрахунку по 0,3 бали за кожний вірно розв'язаний тест – загальна сума балів за тести по кожній темі складає 3 бали; тестові завдання до кожної теми додаються до робочої програми);

- **виступи** – метою яких є перевірити рівень засвоєння студентом теоретичного матеріалу; виступи оцінюються до 3-4 балів;

- **участь у дискусіях** – повинна показати не тільки ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, але і вміння студентом логічно мислити, застосовувати набуті теоретичні знання до практичних ситуацій а також засвідчує загальну обізнаність студента із проблемної тематики; загальна кількість балів за обговорення дискусійного питання складає до 3-4 балів;

- **фіксовані виступи, доповіді** – є важливим доповнюючим і поглиблюючим елементом самостійної підготовки студента, який оцінюється до 5-7 балів залежно від повноти розкриття теми, наповнення сучасною інформацією, вільне володіння студентом текстом доповіді або фіксованого виступу (тематика фіксованих виступів і доповідей додається до робочої програми);

- **доповнення**, які оцінюються в сумі до 2-3 балів;

- виконання **індивідуальних науково-дослідних завдань, підготовка презентацій** – спрямоване на закріплення студентом теоретичних і практичних знань, отриманих з конкретної теми, вмиле їх застосування для науково-пошукової роботи і реалізації творчих здібностей з метою досягнення мети ІНДЗ; загальна сума балів на ІНДЗ становить до 10 балів.

Плани практичних занять відповідають робочій програмі навчальної дисципліни „Міжнародна економіка” і містять такі елементи: перелік питань, що виносяться на практичне заняття, перелік дискусійних питань, тем доповідей, презентацій, та фіксованих виступів, творчі завдання та ситуації, які заплановано розглянути. Детальний перелік планів практичних занять міститься в робочій програмі навчальної дисципліни.

Форми поточного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи міжнародної економіки. Міжнародна торгівля						Змістовий модуль 2. Міжнародний рух факторів виробництва і функціональна система світового господарства							
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати екзамен і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (реферати, розв'язання задач) при цьому набравши додатково не менше 40 балів, може отримати оцінку за екзамен автоматично.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання екзамену. Допущеним до складання екзамену студент може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень

1. Міжнародна економіка в системі економічних наук.
2. Основні рівні відкритості економіки та їхні показники.
3. Предмет міжнародної економіки.
4. Товар в міжнародній економіці. Торговий та неторговий товар.
5. Основні методи та методологічні принципи міжнародної економіки.
6. Структура теорії міжнародної економіки.
7. Міжнародний поділ праці та його форми.
8. Міжнародна виробнича спеціалізація: види та показники.
9. Міжнародна кооперація виробництва: суть та основ форми.
10. Міжнародний поділ факторів виробництва.
11. Світовий ринок: еволюція розвитку та характерні риси.
12. Значення моделі часткової рівноваги.
13. Інтернаціоналізація економіки: суть та етапи розвитку.
14. Світове господарство: суть та характерні риси.
15. Національна економіка як суб'єкт міжнародних економічних зв'язків.

16. Система національних рахунків: суть та структура.
17. Платіжний баланс та його основні частини.
18. Суть, показники та характерні риси відкритої економіки.
19. Взаємозв'язок між основними макроекономічними показниками відкритої економіки.
20. Меркантилізм як предтеча теорії міжнародної економіки.
21. Абсолютні та порівняльні переваги: суть і особливості.
22. Теорія Гекшера-Оліна. Поняття факторонаділеності.
23. Парадокс Леонт'єва.
24. Альтернативні (неотехнологічні) теорії міжнародної торгівлі.
25. Теорія життєвого циклу товару.
26. Модель економії на масштабах виробництва.
27. Теорія конкурентних переваг.
28. Міжнародна торгівля: суть та основні категорії.
29. Основні показники міжнародної торгівлі.
30. Структура міжнародної торгівлі.
31. Міжнародна торгівля послугами. Класифікація послуг.
32. Основні типи торговельної політики: їхні переваги та недоліки.
33. Рівні регулювання міжнародної торгівлі.
34. Інструменти регулювання міжнародної торгівлі.
35. Тарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.
36. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.
37. Суть та види міжнародного руху капіталу.
38. Прямі та портфельні іноземні інвестиції: характерні риси та тенденції розвитку.
39. Міжнародне кредитування: суть, цілі та форми.
40. Міжнародний форфейтинг та факторинг: поняття та відмінні риси.
41. Суть і форми міжнародного лізингу.
42. Світовий ринок трудових ресурсів: суть та причини виникнення.
43. Поняття та види міжнародної трудової міграції.
44. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили.
45. Основні світові центри прийняття міжнародної трудової міграції.
46. Суть, способи і форми міжнародної передачі технологій.
47. Інтелектуальна власність і правові форми захисту технологій.
48. Особливості сучасного світового ринку технологій.
49. Міжнародне ліцензування: суть та основні види ліцензій та ліцензійних платежів.
50. Міжнародні інжинірингові послуги: значення та основні види.
51. Види валют і валютних курсів.
52. Світова валютна система. Еволюція розвитку.
53. Види та інструменти валютної політики.
54. Значення і види міжнародних валютних ринків.
55. Суть, умови та особливості міжнародної економічної інтеграції.
56. Форми міжнародної економічної інтеграції.
57. Європейські інтеграційні процеси.
58. Інтеграційні процеси в Західній Європі.
59. Особливості інтеграційних процесів у Центральній та Східній Європі.
60. Економічна інтеграція в Північній Америці.
61. Інтеграційні формування у Латинській Америці.
62. Особливості інтеграційних процесів у Азії.
63. Інтеграційні процеси в Африці.
64. Роль СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі.
65. Особливості міжнародного регулювання торгівлі послугами.
66. Діяльність ЮНКТАД в регулюванні міжнародної торгівлі.
67. Цілі та функції Міжнародного торговельного центру.
68. Цілі і функції ЮНСІТРАЛ.
69. Місце БАГІ-МЦУІС в регулюванні міжнародного інвестування.
70. Особливості міжнародного регулювання ринку технологій.
71. Цілі та функції МОП.

72. Місце МВФ у регулюванні міжнародної макроекономіки.
73. Діяльність Паризького і Лондонського клубів у регулюванні зовнішньої заборгованості країн.
74. Цілі і функції Банку Міжнародних Розрахунків.
75. Теоретичні основи економічної глобалізації.
76. Глобалізація як закономірність розвитку світової економіки.
77. Особливості і проблеми розвитку зовнішньої торгівлі України.
78. Міжнародне інвестування в Україні в сучасних умовах.
79. Україна у світових інтеграційних процесах.
80. Економічний розвиток України в умовах процесів глобалізації.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач має право на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті, що здійснюється на добровільній основі і передбачає підтвердження досягнутих програмних результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

В межах поточного контролю до загальної кількості балів здобувача можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутого на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Keystone», «Coursera» тощо. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 25% (25 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Рекомендована література Базова (основна)

1. Антофій Н.М., Булюк О.В., Фомішин С.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Гельветика, 2019. 352 с.
2. Білоцерківець В.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. Дніпропетр. ун-т економіки та права. - Д. : Вид-во ДУЕП, 2010. - 339 с.
3. Бурковський І. Теорія міжнародної торгівлі. К.: Основи, 2000. 241 с.
4. Герасимчук В.Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. К.: Знання, 2009. 302 с.
5. Гронтковська Г.Е., Ряба О.І., Венцурик А.М., Красновська О.І. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 382 с.
6. Дахно І.І., Бовтрук Ю.А. Міжнародна економіка: Навч. посіб. К.: МАУП, 2002. 216 с.
7. Задоя А.О. Міжнародна економіка. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
8. Козак Ю.Г. Міжнародна економіка в питаннях та відповідях. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 228 с.
9. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 560 с.
10. Козак Ю.Г., Ковалевський В.В., Ржепішевський К.І. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. К.: „Центр навчальної літератури”, 2004. 676 с.
11. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. 4-те вид., стер. К.: Знання-Прес, 2003. 406 с.
12. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. К.: Професіонал, 2008. 368 с.
13. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політика міжнародних відносин: проблеми та перспективи. Навчальний посібник. Університет «Україна», 2021. 350 с.
14. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Міжнародна економіка: креативність, плановість, законність. Навчальний посібник. К.: Ліра-К, 2021. 106 с.
15. Лебедева О., Білоцерківець В., Завгородня О. Міжнародна економіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 416 с.
16. Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В., Мозговий О.М. Міжнародна інвестиційна діяльність: Підручник. К.:КНЕУ, 2003. 387 с.
17. Макуха С.М. Міжнародна економіка. Навчальний та практичний посібник. К.: Право, 2012. 192 с.
18. Нікітіна М.Г. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: просторові аспекти

- розвитку: Навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. 192 с.
19. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України. Підручник. К.: КНЕУ, 2003. 948 с.
  20. Носова О.В. Міжнародна економіка. Навч. посіб. Х.: ХДУХТ, 2010. 322 с.
  21. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка. Навч. посіб. К.: Знання, 2005. 397 с.
  22. Рибчук А.В., Фомішина В.М., Фомішин С.В. Міжнародні економічні відносини. Наочний навчально-методичний посібник. К.: Гельветика, 2019. 392 с.
  23. Рогач О.І., Філіпенко А.С., Шемет Т.С. Міжнародні фінанси. Підручник. К.: Либідь, 2003. 784 с.
  24. Рокоча В.В. Міжнародна економіка. Навч. просіб.: У 2 кн. К: Таксон 2000. Кн..І: Міжнародна торгівля: теорія та політика. 320 с.
  25. Румянцев А.П., Коваленко Ю.О. Міжнародна економіка. Практикум: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2007. 295 с.
  26. Рут Ф. Міжнародна торгівля та інвестиції. Пер. з англ. К.: Основи, 1998. 743 с.
  27. Савельєв Є.В. Міжнародна економіка. Підручник. К.: Знання, 2008. 622 с.
  28. Філіпенко А.С., Рогач О.І., Шнирков О.І. Світова економіка. Підручник. 2-ге видання. К.: Либідь, 2001. 582 с.
  29. Філіпенко А.С., Будкін В.С., Гальчинський А.С. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть. К.: Либідь, 2002. 470 с.
  30. Циганкова Т.М., Гордєєв Т.Ф. Міжнародні організації. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 340 с.
  31. Циганкова Т.М., Петрашко Л.П., Кальченко Т.В. Міжнародна торгівля. Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 488 с.
  32. Шевченко О.О. Міжнародна економіка. Навч. посіб. до самост. вивч. дисципліни (для студ. екон. спец. ден. форми навчання). Краматорськ : ДДМА, 2010. 180 с.
  33. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 663 с.
  34. Школа І.М., Козменко В.М., Бабінська О.В. Міжнародні економічні відносини. Підручник. К.: КНТЕУ, 2003. 589 с.

Допоміжна

1. Бидик А. Особливі види мита як інструмент державної непротекціоністської політики. Глобальні та національні проблеми економіки: електронне наукове фахове видання Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. 2017. Вип. 18. URL: <http://global-national.in.ua/ssue-18-2017>.
2. Богомолова Н. Застосування антидемпінгових, компенсаційних та спеціальних заходів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Молодий вчений. 2017. № 6 (46). С. 96-101.
3. Голубєва В.О. Нетарифні заходи та регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Держава і право. Юридичні і політичні науки. Зб. наук. пр. 2015. Вип. 22. С. 589-596.
4. Гужва І.Ю. Кращі світові практики застосування інструментів торговельного захисту: висновки та пропозиції для України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 5-6. С. 4-17.
5. Гуцул, І. Митна політика та її вплив на зовнішньоекономічну діяльність. Світ фінансів. 2016. Вип. 2. С. 67-74.
6. Дем'янюк О.Б. Актуальні проблеми нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2013. Вип. 4. С. 94-102.
7. Дем'янюк О.Б. Демпінг та антидемпінг у захисті економічних інтересів. Галицький економічний вісник. 2011. №2. С. 75–80.
8. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС): Посібник. Одеса, 2005. 211 с.
9. Жмурко Н.В., Купровська Л.Р. Мито в системі регулювання зовнішньоекономічних відносин України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Вип. 1. с. 114–117.
10. Нижник В.М. Економічна дипломатія та економічна безпека України. Навчальний посібник. Хмельницький, 2007. 299 с.
11. Осика С.Г., Пятницький В.Т. Світова організація торгівлі. 2-ге видання. К.: К.І.С., 2004. 516 с.
12. Осика С.Г., Пятницький В.Т., Оніщук О.В., Осика А.С., Штефанюк О.В. Регулювання ринків

- товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОТ. К.: УАЗТ, 2000. 336 с.
13. Осика С.Г., Оніщук О.В., Осика А.С., Пятницький В.Т., Штефанюк О.В. Інституціональні та процедурні механізми ГАТТ/СОТ у регулюванні світової торгівлі. К.: УАЗТ, 2000. 288 с.
  14. Покрещук О.О. Правове регулювання міжнародної торгівлі у контексті норм і правил ГАТТ/СОТ. Українська академія зовнішньої торгівлі. К.: Зовнішня торгівля, 2003. 511 с.
  15. Поручник А.М., Чужиков В.І., Ільницький Д.О., Федірко О.А. Європейська інтеграційна політика. Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 451 с.
  16. Пятницький В.Т., Оніщук О.В. Міжнародна торгівля послугами на основі принципів СОТ. К.: UEPLAS, 2001. 72 с.
  17. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. 698 с.
  18. Чужиков В.І., Панченко Є.Г., Грищенко А.А., Федірко О.А. Європейська економічна політика. Практикум: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 214 с.
  19. Циганкова Т.М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія. К.: КНЕУ, 2003. 660 с.
  20. Юхименко П.К., Сокольська Т.В. Глобалізація та політика національної безпеки. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки України. URL: <http://me.kmu.gov.ua/>.
2. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua.
3. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: www.unctad.org.
4. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.
5. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: www.wto.org.
6. Представництво Європейської Комісії в Україні. URL: <http://www.delukr.cec.eu.int>.
7. Україна і Світова організація торгівлі. URL: <http://wto.in.ua/>.
8. Centre for Economic policy Research. URL: <http://www.cepr.org>.
9. International Centre for Trade and Sustainable Development. URL: <http://ictsd.org>.
10. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Home>.
11. International Telecommunications Union. URL: <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx>.
12. International Trade and tariff data. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm.
13. Fortune Global 500. URL: <https://fortune.com/ranking/fortune500/>.
14. The World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org>.
15. United Nations Center on Transnational Corporations (UNCTC). URL: <https://uia.org/s/or/en/1100024712>.
16. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>.
17. World Investment Report. UNCTAD, 2022. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.
18. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>.

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>.